

**Utbildningsinspektion i Fridas hage,
förskoleklass och grundskola årskurserna 1–6
samt obligatorisk särskola årskurserna 1–6
och Häggvallsskolan, årskurserna 7–9 samt
obligatorisk särskola årskurserna 7–10**

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolorna	2
Sammanfattande bedömning	2
Bedömning av resultaten	3
Bedömning av genomförandet	6
Bedömning av förutsättningarna	10

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Fridas hage och Häggvallsskolan den 6 till 8 mars 2007. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen avser att visa hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se/Inspektion).

Kommunen har ansvar för att de brister inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket inom tre månader vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från Tjörns kommun samt Fridas hage och Häggvallsskolan, dels den information som samlats in under besöket. Rapporten grundas även på annan information om kommunen och skolan från exempelvis Skolverkets nationella uppföljningssystem.

I Fridas hage och Häggvallsskolan intervjuades elever, lärare, elevvårdspersonal, rektorer samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i förskoleklassen och årskurserna 1–9 inom grundskolan och årskurserna 1–10 inom särskolan. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Rektor har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolorna

Fridas hage	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	75
Förskoleklass	22
Grundskola	142
Obligatorisk särskola	10

Häggvallsskolan	Antal elever
Grundskola	366
Obligatorisk särskola	8

Häggvallsskolan och Fridas hage är två närliggande skolor med ett omfattande samarbete. På skolorna finns även Tjörns obligatoriska särskola för skolåren 1–10.

Skolorna ligger på den norra delen av Tjörn. Totalt går det cirka 570 elever i Häggvallsskolan och Fridas hage.

I Fridas hage finns barn i förskoleklass och årskurserna 1–6 i åldersblandade spår. Elever och personal är indelade i två arbetslag i grundskolan och ett arbetslag bestående av elever och personal inom särskolan.

Häggvallsskolan är 7–9 skola i det ”norra skoldistriktet” och tar upp elever från Fridas hage, Myggenäs, Källekärr och Långekärns skolor. Häggvallsskolan är indelad i tre arbetslag i grundskolan bestående av elever och personal från årskurserna 7–9 och ett arbetslag bestående av elever och personal inom särskolan årskurserna 7–10. I Häggvallsskolan finns det idrottshall, bibliotek och cafeteria.

Skolorna har tre rektorer. Rektorerna har huvudansvar för en verksamhet var, en för Fridas hage, en för Häggvallsskolan och en för särskolan som är lokaliserad till båda skolorna. Rektorn för särskolan är också rektor vid Häggvallsskolan. Utöver ansvaret för sina respektive verksamheter enligt ovan har rektorerna vissa övergripande uppgifter som spänner över alla tre verksamheterna.

Eftersom förskoleklassens och fritidshemmets verksamhet är integrerad i skolan är denna rapport i stora delar tillämplig på hela skolans verksamhet.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Fridas hage och Häggvallsskolan och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga skolförfattningar.

Inspektörerna bedömer att verksamheten i förskoleklassen vid Fridas hage ger eleverna möjlighet till utveckling och lärande som grund för fortsatt skolgång.

I Fridas hage och Häggvallsskolan når eleverna överlag kunskapsresultat över riksgenomsnittet. Skolorna arbetar på ett bra sätt för att motverka kränkande behandling och arbetet ger till stora delar goda resultat. Eleverna utvecklar i hög utsträckning också kvaliteter som är i linje med läroplanens mål.

Genom klass- och elevråd övas eleverna i att ta ansvar för verksamheten i stort och att arbeta i demokratiska arbetsformer. Genom brukarråd respektive föräldraråd arbetar skolorna på ett bra sätt för att samverka med elevernas vårdnadshavare.

Rektorererna är förtrodda med sina respektive verksamheter och skolornas ledning fungerar effektivt för styrning och ledning av verksamheterna.

Skolorna har till viss del fungerande kvalitetsarbete.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Skolorna har inte upprättat likabehandlingsplaner enligt de krav som ställs. (6 § lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever).
- Beslut om placering i särskild undervisningsgrupp saknas (5 kap. 5 § grundskoleförordningen).
- Beslut vid anpassad studiegång saknas (5 kap. 10 § grundskoleförordningen).

Inspektörerna bedömer att det finns behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden.

- Fridas hage bör på ett mer systematiskt sätt följa upp elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen.
- Skolorna bör mer aktivt informera om likabehandlingsplanen.
- Häggvallsskolan bör öka elevernas möjlighet att påverka arbetssätt och undervisningens innehåll.
- Skolornas verksamhetsberättelse bör utvecklas för att bättre motsvara kraven enligt förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet och benämnas kvalitetsredovisning.
- Fridas hage bör göra det möjligt för elever och föräldrar att identifiera undervisningen som elevens val.
- Fridas hage måste försäkra sig om att eleverna har möjlighet att nå målen att uppnå i årskurs 5 i hem- och konsumentkunskap samt teknik senast vid utgången av årskurs 5.
- Häggvallsskolan måste försäkra sig om att resor inte medför sådana kostnader för den enskilde att det strider mot bestämmelserna.
- Skolorna bör säkerställa elevernas tillgång till fungerande IT-utrustning.

Bedömning av resultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolornas elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt de nationella målen för lärandet särskilt angivna i skollagen, läroplanen, de nationella kursplanerna och programmålen.

I Fridas hage ges eleverna i förskoleklassen möjlighet till utveckling och lärande som grund för fortsatt skolgång. Eleverna i förskoleklassen har bl.a. möjlighet att delta i verksamheten i årskurs 1 efter intresse och förmåga.

Eleverna i årskurs 5 genomför de nationella ämnesproven i engelska, matematik och svenska. Resultatet för 2005 och 2006 framgår av nedanstående tabell.

Tabell 1. Resultat nationella prov årskurs 5 våren 2005 och våren 2006.

Fridas hage	Andel elever (%) som minst uppnått resultatet godkänd	
	2005	2006
Engelska	88	90
Matematik	96	97
Svenska	88	90

Källa: Skolans rektor

Av skolornas gemensamma verksamhetsberättelse framgår att i Fridas hage följs utvecklingen av elevernas läsförmåga upp vid utgången av årskurs 3. I övrigt har skolan inte redovisat någon systematisk analys av elevernas kunskapsutveckling. Av intervjuer framgår att lärarnas bedömning är att flertalet elever når målen att uppnå i årskurs 5 i samtliga ämnen (angående hem- och konsumentkunskap se avsnittet bedömning av förutsättningarna). Inspektörerna bedömer dock att skolan på ett mer systematiskt sätt bör följa upp elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen.

Eleverna har efter ålder och mognad kännedom om de nationella målen för utbildningen. Enligt elever och lärare diskuteras målen för utbildningen i klasserna. De intervjuade eleverna i framför allt årskurs 4–6 är också medvetna om att deras planering utgår från nationella mål.

Inspektörernas intryck från besöket vid skolan och de intervjuer som genomförs är att eleverna känner sig trygga. Mobbning och kränkande behandling är sällsynt. Det förekommer inte heller bråk mellan elever vid skolan. Inspektörernas bedömning är att eleverna i hög utsträckning utvecklar kvaliteter som är i linje med läroplanens mål.

Häggvallsskolan har uttalade mål och ambitioner för elevernas lärande i respektive ämne. Elevernas kunskapsutveckling följs inom respektive ämne t.ex. med hjälp av prov, laborationer och diagnoser. Kunskapsutvecklingen dokumenteras framförallt i elevernas s.k. studiekort.

Eleverna i årskurs 9 genomför de nationella ämnesproven i engelska, matematik och svenska. Resultatet för 2005 och 2006 framgår av nedanstående tabell.

Tabell 1. Resultat nationella ämnesprov 2005 och 2006.

Häggvallsskolan	Nationella ämnesprov årskurs 9			
	Skolan		Riket	
	2005	2006	2005	2006
Andel (%) som minst uppnått resultatet G i Engelska	93	99	96	96
Andel (%) som minst uppnått resultatet G i Matematik	90	87	88	88
Andel (%) som minst uppnått resultatet G i Svenska	99	97	95	96

Källa: *Skolverket*

Av avgångseleverna 2006 var 93 procent behöriga till nationellt program i gymnasieskolan. Andelen behöriga elever har under de senaste fem åren överstigit 90 procent.

Tabell 2. Resultatmått för elever i årskurs 9.

	Häggvallsskolan		Tjörn		Riket	
	2005	2006	2005	2006	2005	2006
Meritvärde ¹	216,3	212,6	213,4	209,9	206,3	206,8
Andel med fullständigt slutbetyg (%)	85,8	83,6	82,8	82,9	75,5	76,0
Andel behöriga till nationellt program (%)	90,6	93,0	91,6	91,6	89,2	89,5

Källa: *Skolverket*

Tabell 2 visar att Häggvallsskolan når ett högre genomsnittligt meritvärde än riksgenomsnittet och att eleverna i högre utsträckning än riksgenomsnittet når fullständigt slutbetyg och behörighet till nationellt program.

Eleverna i Häggvallsskolan har, enligt Skolverkets analysverktyg SALSA², 2006 ett utbildningsresultat som är högre än de modellberäknade värdena när det gäller meritvärde och andelen av avgångseleverna som uppnått målen i samtliga ämnen. Sedan 2000 har de faktiska värdena legat högre än de förväntade, med undantag för 2002.

Inspektörerna konstaterar att många elever vid skolan når goda kunskapsresultat. Det finns dock elever som går ur grundskolan utan att ha nått målen i flera ämnen, vilket skolan bör uppmärksamma.

I Häggvallsskolan ser inspektörerna många exempel på att eleverna är engagerade i skolarbetet och bedömer att flertalet av eleverna är motiverade och har lust att lära. Skolan präglas vid besöket av en lugn och trygg miljö och de inter-

¹ Meritvärdet räknas fram genom att bokstavsbedömningarna översätts till siffror där MVG ger 20, VG 15 och G 10. Därefter räknas de 16 bästa betygen samman och ger det så kallade meritvärdet. En elev som har minst 16 betyg kan alltså ha högst 320 och minst 160 poäng i meritvärde.

² Modellberäkningen i SALSA tar hänsyn till olika bakgrundsfaktorer, bland annat föräldrarnas utbildning och andelen elever med utländsk bakgrund.

vjuade eleverna upplever skolmiljön, fysiskt och psykosocialt, i huvudsak som trygg. Eleverna respekterar människors lika värde och tolererar inte kränkande behandling av andra.

Bedömning av genomförandet

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet, innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen, individanpassning och stöd, utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning, kvalitetssäkring och förbättringsarbete, skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanen och i andra författningar för respektive skolform.

Enligt läroplanen skall undervisningen bedrivas i demokratiska arbetsformer. Undervisningen skall förbereda eleverna för att aktivt medverka i samhällslivet och utveckla deras förmåga att ta personligt ansvar.

I båda skolorna arbetar eleverna i klassråd och elevråd. Vid Fridas hage finns även ett miljöråd. De intervjuade eleverna är nöjda med de möjligheter till inflytande som klassråd och elevråd ger. Elevrådsrepresentanterna i Häggvallsskolan uttrycker dock en viss tveksamhet till om elevrådets arbete uppfattas som viktigt på skolan. Inspektörerna bedömer att eleverna genom råden övas i att ta ansvar för verksamheten i stort och att arbeta i demokratiska arbetsformer, men vill uppmana skolledningen på Häggvallsskolan att tydligare visa sitt stöd för elevrådets arbete.

Vid båda skolorna har eleverna i viss mån möjlighet att påverka arbetssätt och innehåll i undervisningen. Eleverna känner efter ålder och mognad till målen och deltar i planeringen av verksamheten. Enligt de intervjuade eleverna varierar deras möjligheter beroende på vilken lärare eleverna har, men generellt anser de att de har möjlighet att påverka innehållet i undervisningen. Inspektörernas bedömning utifrån intervjuer med elever och lärare är dock att elevernas möjlighet att påverka arbetssätt och undervisningens innehåll minskar med stigande ålder.

Skolorna har former för samverkan med elevernas vårdnadshavare. Vid Fridas hage sker samverkan genom verksamhetsrådet. Rådet består av representanter för föräldrarna, eleverna och personalen samt skolledningen. Vid Häggvallsskolan finns en föräldraförening som skolan har regelbundna möten med. I verksamhetsrådet respektive föräldraföreningen diskuteras framförallt aktuella frågor rörande skolan, men också t.ex. frågor kring skolans och verksamhetens utveckling. Inspektörerna bedömer att skolorna genom råden arbetar på ett bra sätt för att samverka med föräldrar.

Från och med den 1 april 2006 råder ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever (SFS 2006:67). Lagens ändamål är att främja barn och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Kommunen/huvudmannen är skyldig att bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje verksamhet. I det målinriktade arbetet ingår även att vidta åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för trakasserier och annan kränkande behandling liksom att vid behov utreda omständigheterna och i förekommande fall vidta åtgärder för att förhindra fortsatta kränkningar. I planen

skall åtgärder redovisas och den skall följas upp varje år. Se vidare Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2007:7).

Fridas hage och Häggvallsskolan har en gemensam likabehandlingsplan. Planen har tagits fram av personal vid de båda skolorna utifrån en kommungemensam förlaga. Planen redogör på ett överskådligt sätt för skolornas förebyggande respektive åtgärdande verksamhet med likabehandling. Inspektörerna bedömer dock att planen inte uppfyller lagens krav. Lagen ställer krav på att varje verksamhet skall upprätta en likabehandlingsplan. I varje plan skall respektive verksamhet kunna urskiljas. I skolornas likabehandlingsplan kan inte de aktuella verksamheternas specifika förutsättningar urskiljas. Det går heller inte i planen att se hur förutsättningarna har analyserats och tagits tillvara när det gäller att utforma planen. Även ur andra aspekter, bl.a. mot bakgrund av att åtgärder som avses påbörjas och genomföras under året saknas, uppfyller planen inte lagens krav. Elever och föräldrar har enligt uppgift från skolorna haft möjlighet att lämna synpunkter under utformningen av planen. Planen finns tillgänglig på skolornas hemsida och har presenterats vid föräldramöten, men i intervjuer med föräldrar och elever varierar kännedomen om planen. Inspektörerna bedömer att skolorna efter att nya planer upprättats mer aktivt bör informera om planerna än vad som hittills varit fallet.

Inspektörerna vill påpeka att sedan den 15 oktober 2006 skall barn och elever medverka vid utarbetandet av en verksamhets likabehandlingsplan. Inspektörerna förutsätter att detta sker när nya planer upprättas.

Båda skolorna har upprättat ordningsregler utifrån sina respektive förutsättningar. Ordningsreglerna utgår från några nyckelbegrepp som man vill skall prägla verksamheten. De är ”gemenskap, glädje, trygghet, respekt och kunskap”. Skolorna har också återkommande inslag i verksamheten för att skapa en god stämning, t.ex. kompismassage och livskunskap.

Enligt elever och personal är skolorna en trygg miljö för eleverna och det är sällan det förekommer kränkande behandling. Detta stöds också i stor utsträckning av resultat på de enkäter eleverna svarar på och där frågor om trygghet och trivsel ställs till eleverna. I det förebyggande arbetet ingår att det är allas ansvar att se till att alla mår bra på respektive skola. Båda skolorna arbetar med kamratstödare bland eleverna. Häggvallsskolan har som ett led i det förebyggande arbetet inom ett temaarbete producerat en film om kränkande behandling. I temaarbetet har alla grundskolans elever på något sätt varit involverade. Inspektörerna bedömer att skolorna arbetar på ett bra sätt för att motverka kränkande behandling och att arbetet till stora delar ger goda resultat.

Undervisningen i Fridas hage är organiserad i åldersblandade klasser. En stor del av elevernas arbete sker i form av temaarbeten. Ett tema kan vara gemensamt för hela skolan eller avse ett arbetslag eller en klass. Eleverna arbetar också med mer individuella eller gruppvisa uppgifter, ofta med musikinriktning, och en gång per månad samlas respektive arbetslag i skolans samlingssal och de elever som önskar uppträder för sina skolkamrater. I huvudsak har en lärare hand om en klass, men det förekommer att lärare byter klasser med varandra för att uppnå en högre samstämmighet mellan lärarens kompetens och den aktuella undervisningen. I samband med arbete i temaarbetet byter lärarna också grupp. Fritidshemmets personal arbetar ofta i klassen där deras specifika kompetens tas i anspråk.

Undervisningen vid Häggvallsskolan sker i åldershomogena klasser och i huvudsak ämnesindelad. Vid vissa tillfällen bryts dock det ordinarie schemat för

olika former av tematiska aktiviteter. Skolan ordnar t.ex. en modevisning som arrangeras av eleverna i årskurs 9, dit övriga elever och samtliga vårdnadshavare inbjuds. Det ovan nämnda filmprojektet är också exempel på detta.

Undervisningen i särskolan på Fridas hage sker både i grupp och individuellt. Eleverna genomför i stor utsträckning teman inom samma ämnesområden som grundskolan och deltar i de för skolan gemensamma aktiviteterna. Undervisningen i särskolan vid Häggvallsskolan sker i huvudsak individuellt.

Skolorna har rutiner för att upptäcka elever i behov av särskilda stödåtgärder. Åtgärdsprogram upprättas för dessa elever och åtgärdsprogrammen redovisar planerade åtgärder på organisations-, grupp- och individnivå. I intervjuer uppger lärarna att det finns goda möjligheter för eleverna att få särskilt stöd om de behöver det. Skolorna har egna resurser i form av speciallärare eller specialpedagoger som dels arbetar direkt med eleverna men också som handledare för övriga pedagoger. Skolorna har också genom det kommungemensamma ”resurscentrum” tillgång till ytterligare resurser för att ge eleverna stöd.

Beslut om placering i särskild undervisningsgrupp fattas i Tjörns kommun av avlämnande skolas rektor på delegation av styrelsen. För att eleven skall få det stöd som den särskilda undervisningsgruppen kan ge och som skolan konstaterat att eleven behöver måste föräldrarna ansöka om plats. Av grundskoleförordningen framgår att beslut om elevs placering i särskild undervisningsgrupp skall föregås av samråd med eleven och elevens vårdnadshavare. Samråd innebär inte att vårdnadshavarna måste vara överens med skolan om att en placering skall ske. Det är alltid styrelsen, eller i detta fall rektorn, som beslutar om stödet skall ges i en särskild undervisningsgrupp. Ansvar för detta kan inte överföras till vårdnadshavarna. Beslut om att en elev skall undervisas i särskild undervisningsgrupp får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd. Detta framgår inte av de beslut som inspektörerna granskat, vilket inspektörerna bedömer som en brist. Att elevens vårdnadshavare gjort en ansökan om placering gör ingen skillnad härvidlag.

Vid Häggvallsskolan finns två särskilda undervisningsgrupper för elever i behov av särskilt stöd. I den ena gruppen går elever med diagnos inom autismsliknande symtom. Beslut fattas i dessa ärenden av avlämnande skolas rektor på delegation av styrelsen. Den andra gruppen är nystartad och sociala skäl ligger bakom placeringen. Gruppen består av elever från Häggvallsskolan. Skolan betraktar inte denna grupp som en särskild undervisningsgrupp och rektorn har därför inte fattat beslut om placering i särskild undervisningsgrupp.

Det förekommer också att elever inom skolan har anpassad studiegång utan att beslut om detta fattats av rektorn.

Inspektörerna bedömer att skolan för de elever där det är aktuellt måste fatta beslut om placering i särskild undervisningsgrupp respektive anpassad studiegång.

Elever med annat modersmål än svenska har enligt skolförfattningarna rätt till studiehandledning på modersmålet om eleven bedöms ha behov av det. Inspektörernas samlade bedömning för Tjörns kommun avseende studiehandledning på modersmålet framgår av kommunrapporten.

Eleverna vid de båda skolorna har individuella utvecklingsplaner (IUP) som upprättats under elevernas utvecklingssamtal. Eleverna förbereder sig på respektive skola på olika sätt inför utvecklingssamtalen. I årskurserna 1–6 följer respektive lärare upp elevernas kunskapsutveckling. Vad som tas upp i respekti-

ve elevs IUP är behovsstyrt, t.ex. personlig utveckling, lärande/kunskapsutveckling, demokratisk utveckling och social utveckling. Från och med detta läsår fyller eleverna på Häggvallsskolan i ett s.k. studiekort för varje ämne. I detta anger eleverna bl.a. sina mål med ämnet, vad de är bra på respektive vad de behöver arbeta mer med. Den undervisande läraren kommenterar sedan elevens studier i ämnet och lämnar studiekortet vidare till elevens mentor. Studiekortet bildar sedan underlag för utvecklingssamtalen. Utvecklingssamtal hålls varje termin och i samband med dessa redogörs för elevernas kunskapsutveckling.

Enligt förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet skall bland annat varje skola årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning. Kvalitetsredovisningarna skall innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. I kvalitetsredovisningen skall även verksamhetens förutsättningar och arbetet i verksamheten redovisas. Kravet att upprätta kvalitetsredovisning gäller förutom varje skola även för bl.a. fritidshem.

De båda skolorna upprättar årligen en gemensam skriftlig verksamhetsberättelse avseende förskoleklassen och årskurserna 1–9 samt en verksamhetsberättelse för särskolans verksamhet. Verksamhetsberättelserna innehåller delar av det som en skolas kvalitetsredovisning enligt författningarna skall innehålla. Verksamhetsberättelsen följer en för Tjörns kommun gemensam struktur och uppfattas av både rektorer och lärarna som ett verktyg för att förbättra verksamheten. I verksamhetsberättelsen för 2005 redovisas bl.a. arbetslagens självvärdering inom undervisning och lärande, sammanställning av en elevenkät angående trivsel och trygghet. Inom avsnittet ”Kunskap och lärande” har personalen värderat huruvida elever och föräldrar vet vad som förväntas av eleverna i respektive ämne. I andra avsnitt behandlas resultatet av arbetet med normer och värden respektive Häggvallsskolans betygsstatistik. Fritidshemmens verksamhet redovisas och värderas inte i skolans verksamhetsberättelse.

Enligt inspektörernas bedömning har skolan till viss del ett fungerande kvalitetsarbete och de redovisade resultaten i verksamhetsberättelsen är relevanta. Innehållet i skolans verksamhetsberättelse kan dock, enligt inspektörernas bedömning, utvecklas för att bättre motsvara kraven enligt förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet. Angående kommunens kvalitetsarbete se vidare kommunrapporten.

Inspektörerna vill i detta sammanhang nämna att Skolverket har utarbetat allmänna råd avseende kvalitetsredovisningsarbetet.

Enligt skolförfattningarna skall det för skolans ledning finnas en rektor som genom utbildning och erfarenhet förvärvat pedagogisk insikt. Rektorn skall dessutom hålla sig förtrogen med det dagliga arbetet i skolan. För ledningen av Fridas hage och Häggvallsskolan finns tre rektorer. En av rektorerna är huvudansvarig för Fridas hage, en är huvudansvarig för Häggvallsskolan och en för särskolan årskurserna 1–10 (lokaliserad till båda skolorna). Rektorn med huvudansvar för särskolan har också ansvar för integrerade elever vid andra skolor i kommunen och är också på en del av sin tjänst rektor vid Häggvallsskolan. Rektorerna har också vissa övergripande ansvarsområden som gäller båda skolorna, t.ex. projekt och kompetensutveckling.

Den intervjuade personalen uppger att ledningen är förtrogen med verksamheten. Mycket utav utvecklingen initieras av arbetslagen, men ledningen uppmunt-

rar och utmanar personalen i en öppen dialog, uppger de intervjuade. Rektorer-na har lärarutbildning och har genomgått Göteborgsregionens ledarutbildning.

Rektorer-na uppger att de har bra stöd av förvaltningsledningen och att de får relevant information från förvaltningen.

Inspektörerna bedömer att rektorer-na är förtrogna med verksamheten. Rekto-rerna bör dock se till att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen i samtliga ämnen.

Bedömning av förutsättningarna

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen; tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildningen, personalens kompetens samt tillgång till läromedel, pedagogiska material och utrustning. Nationella bestämmelser finns bl.a. i skollagen.

I särskolan i Fridas hage finns två förskoleklassbarn i verksamheten. Alla vårdnadshavare har rätt att låta sina barn gå i förskoleklass. Förskoleklassen har enligt skollagen som mål att utbildningen skall stimulera varje barns utveckling och lärande samt ligga till grund för fortsatt skolgång. Verksamheten i förskoleklass skall bedrivas utifrån förskoleklassens mål och inte till exempel utifrån målen som gäller för särskolan. Enligt skollagen omfattar särskolan årskurserna 1–9/10, och gymnasiesärskolan. I särskolan ingår således inte förskoleklass. Vårdnadshavarna kan därmed alltid välja att ha sitt barn i en vanlig förskoleklass och det är väsentligt att kommunen/skolan informerar om denna rättighet när barnen skall börja i förskoleklassen.

I Fridas hage uppger eleverna i intervjuer att de tidigare haft möjlighet att välja fördjupning eller breddning inom ramen för elevens val, men att denna möjlighet inte längre erbjuds dem. Skolan uppger att eleverna kan välja inriktningar inom ramen för den ordinarie verksamheten, bl.a. vid temaarbete som motsvarar de valmöjligheter som eleverna annars skulle ha erbjudits inom ramen för elevens val. Inspektörerna bedömer att skolan bör göra det möjligt för elever och föräldrar att identifiera undervisningen som elevens val.

Under intervjuer med elever och lärare framkommer olika uppgifter om huruvida eleverna vid Fridas hage har möjligheter att nå målen att uppnå i årskurs 5 i ämnena hem- och konsumentkunskap samt teknik. Inspektörerna bedömer att skolan måste försäkra sig om att eleverna har möjlighet att nå målen senast vid utgången av årskurs 5.

Elever med annat modersmål än svenska har under vissa förutsättningar rätt till undervisning i modersmål och svenska som andraspråk. Inspektörernas samlade bedömning för Tjörns kommun framgår av kommunrapporten.

Vid Häggvallsskolan åker eleverna i årskurs 9 på en skidresa till Sälen. Resan, som genomförs på skoltid finansieras i huvudsak genom intäkter från den modevisning som årskurs 9 arrangerar och försäljning i skolans café. Varje elev/vårdnadshavare bidrar med den summa som "fattas" för respektive elev. Inspektörerna bedömer att skolan måste försäkra sig om att resan inte medför sådana kostnader för den enskilde att det strider mot bestämmelserna.

Under inspektionen framkommer i intervjuer med lärare och föräldrar också att eleverna inte är garanterade att få följa med på Sälenresan. Enligt lärare vid skolan måste eleverna för att få åka med ha minst betyget godkänd i ämnet idrott och hälsa och skall dessutom ha följt skolans ordningsregler. Skolan har efter

inspektionen ändrat dessa regler. Inspektörerna vill ändå påpeka att skolan måste bereda alla elever möjlighet att delta i aktiviteter som genomförs under skoltid och därmed är att betrakta som inslag i undervisningen. De disciplinära åtgärder som skolan kan vidta mot elever regleras uttömmande i grundskoleförordningen. De åtgärder som här redovisats ryms, enligt inspektörernas bedömning, inte inom dessa regler.

Lärarna vid Fridas hage och Häggvallsskolan har i hög utsträckning utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver. Skolornas lärare erbjuds kompetensutveckling och generellt är lärarna nöjda med den kompetensutveckling som erbjuds.

Lokalerna är ändamålsenliga för verksamheten vid båda skolorna. I Häggvalls skolan finns ett integrerat kommunalsbibliotek och en stor idrottshall.

Läromedel och övrig utrustning är i huvudsak ändamålsenlig. Båda skolorna har dock begränsningar i dataöverföringskapacitet som gör att det blir problem att kunna använda datorerna i undervisningen.

Datum	Ort
2007-08-23	Göteborg

Bosse Jersenius

Egon Andersson